

Вбивство у «Східному експресі»

КУПИТИ

Бельгійський детектив Еркюль Пуаро мусить терміново виїхати зі Стамбула до Англії, але вільних місць у «Східному експресі» вже немає. Його виручає давній друг мсьє Бук, власник компанії, якій належить поїзд. Зранку за сніданком детектив помічає, що пасажери експреса — люди різних національностей, які випадково опинилися в одному вагоні. Американець Ретчетт, що видається Пуаро надто підозрілим, просить детектива стати його охоронцем. Але той відмовляється. Уночі Пуаро весь час будять різні звуки й стукіт, та потім настає тиша — через снігові замети поїзд зупинився десь у Югославії, пасажери напружені, а дивний містер Ретчетт лежить мертвий у своєму купе... Детектив Пуаро береться до розслідування.

Класика англійського детективу

Агата Крісті

ВБИВСТВО
У «СХІДНОМУ
ЕКСПРЕСІ»

КСД

Agatha Christie®

Агата Крісті

ВБИВСТВО
У «СХІДНОМУ
ЕКСПРЕСІ»

РОМАН

ХАРКІВ
2022 **КСД**

М.Е.Л.М.^{[1](#)}, Арпачійя, 1933 рік

^{[1](#)} Макс Едґару Люсьєну Мелловану, другому чоловікові Агати Крісті. (Тут і далі прим. перекл., якщо не вказано інше.)

Розділ перший. Важливий пасажир у «Таврському експресі»

Зимовий ранок, п'ята година, Сирія. Уздовж платформи в місті Алеппо розтягнувся потяг, котрий у залізничних путівниках велично називався Таврським експресом. Він складався з кухні, вагона-ресторану, спального вагона та двох пасажирських вагонів місцевого сполучення.

Біля підніжки спального вагона стояв молодий французький лейтенант у розкішному однострої, бесідуючи з невисоким чоловіком, закутаним по самі вуха, у якого з-під одягу виднілися тільки частина червоного носа та кінчики закручених догори вусиків.

Було достобіса зимно, і хоча проводити помітного незнайомця виявилось справою не з приємних, лейтенант Дюбоск мужньо виконував свій обов'язок. Із його рота линули вишукані фрази досконалою французькою. Хоча він, по суті, не розумів, що ж, власне, відбувалося. Так, лише чутки, як завше буває в таких випадках. Роздратування генерала ставало щоразу сильнішим. А тоді прибув цей чужинець-бельгієць, здається, із самої Англії. Минув тиждень, вельми напружений і дивний. І тоді дещо сталося. Один дуже відомий офіцер наклав на себе руки, інший пішов у відставку, і похмурі обличчя раптово втратили свою стурбованість, а деякі військові обмеження було послаблено. А генерал, генерал того самого лейтенанта Дюбоска, аж наче помолодшав років на десять.

Дюбоск почув випадково частину розмови генерала з чужинцем.

«Ви рятували нас, *mon cher*², — розчулено сказав генерал, його знамениті сиві вуса тремтіли. — Ви рятували честь французької армії, запобігли значному кровопролиттю! Чим я можу віддячити вам за те, що вислухали моє прохання? Подолали такий далекий шлях...»

На що чужинець (то був мсьє Еркюль Пуаро) гречно відповів: «Чи ж годен я забути, як ви колись рятували мені життя?» Генерал заперечив, мовляв, його заслуги перебільшені, а потім, згадавши Францію, Бельгію, славу, честь та інші споріднені речі, вони щиро обнялися, і на тім їхня бесіда скінчилась.

Що ж там усе-таки сталося, лейтенант Дюбоск так і не допетрав. Наразі він мав посадити мсьє Пуаро на Таврський експрес, і виконував

це доручення старанно й завзято, як і належало молодому офіцерові з перспективою кар'єрного зростання.

— Сьогодні неділя, — сказав лейтенант Дюбоск. — У понеділок, тобто завтра ввечері, ви будете в Стамбулі.

Це він мовив уже не вперше. Такі повторення притаманні розмовам на платформі перед відправленням потяга.

— Саме так, — погодився Пуаро.

— Гадаю, ви маєте намір залишатися там на кілька днів?

— *Mais oui*³. Я ще не був у Стамбулі. Було б шкода проминути його... *comme ça*⁴. — Він клацнув пальцями, щоб висловити це чіткіше. — Немає потреби квапитися... Я залишуся там на кілька днів як турист.

— *La Sainte Sophie*⁵ — дуже красиве місце, — зауважив лейтенант Дюбоск, який ніколи його не бачив.

На платформу дмухнуло холодним вітром. Обоє чоловіків зіщулилися. Лейтенант Дюбоск нишком поглянув на годинник. За п'ять хвилин п'ята... Ще п'ять хвилин!

Збентежившись, що супутник міг помітити цей нетерплячий погляд, спробував відновити бесіду.

— У цю пору року небагато подорожують, — сказав він, кивнувши на вікна спального вагона.

— Саме так, — погодився Пуаро.

— Сподіватимемося, що у Таврських горах не замете.

— Таке трапляється?

— Іноді. Але не цього року.

— Тоді залишається сподіватися, — сказав мсьє Пуаро. — Новини погоди з Європи не вельми втішні.

— Навіть кепські. На Балканах повно снігу.

— Чув, що й у Німеччині також.

— *Eh bien*⁶, — швидко сказав лейтенант Дюбоск, щоб попередити ще одну паузу. — Завтра ввечері, о дев'ятнадцятій сорок, будете в Константинополі.

— Так, — сказав мсьє Пуаро й розпачливо продовжив: — *La Sainte Sophie*, кажуть, дуже гарна.

— Розкішна, повірте мені.

Над ними, у віконці одного зі спальних вагонів, відсунулися шторки й звідти визирнула молода жінка.

Мері Дебенгем майже не спала відтоді, як минулого четверга вирушила з Багдада. Ні в потягу до Кіркука, ні в кімнаті відпочинку в Мосулі, ні минулої ночі в потягу вона так і не виспалася. Утомившись лежати без сну в спекотній задусі купе, змусила себе встати й тепер виглядала з вікна.

Начебто Алеппо. Звісно ж, нічого цікавого. Просто довга, погано освітлена платформа, чути, як сперечаються араби. Під вікном двоє чоловіків розмовляють французькою. Один із них французький офіцер, а інший — невеликий чоловічок з величезними вусами. Вона ледь усміхнулася. Ніколи в житті вона не бачила когось настільки закутаного. Напевно, надворі дуже холодно. Ось чому в потягу так напочегарили. Вона спробувала відчинити вікно, але воно не піддавалося.

До чоловіків підійшов провідник спального вагона й повідомив їм, що потяг от-от рушить. Мсьє було б краще попрямувати у свій вагон. Маленький чоловічок підняв свого капелюха. Оце-то голова, як справжнісіньке яйце! Попри свою стурбованість Мері Дебенгем розсміялася. Кумедний чоловічок. Із тих, кого ніколи не сприймаєш серйозно.

Лейтенант виголошував свою прощальну промову. Він підготував її заздалегідь і притримав до останньої хвилини. Чудові та дуже вишукані слова. Відмовляючись здаватися, мсьє Пуаро відповідав тим же.

— *Envoiture, Monsieur*⁷, — втрутився провідник спального вагона.

Показуючи неприховане небажання їхати, мсьє Пуаро піднявся у потяг. Провідник попрямував за ним. Мсьє Пуаро помахав рукою. Лейтенант Дюбоск віддав честь. З пронизливим скреготом потяг повільно рушив.

— *Enfin!*⁸ — пробурмотів мсьє Еркюль Пуаро.

— Бр-р-р-р, — сказав лейтенант Дюбоск, аж тепер зрозумівши, наскільки він замерз.

— *Voila, Monsieur*⁹. — Театральним жестом провідник показав Пуаро красу його спального вагона й акуратність складеного багажу. — Невеличку валізу мсьє я помістив сюди.

Його протягнута рука на щось натякала. Еркюль Пуаро вклав туди складену банкноту.

— *Merci, Monsieur*¹⁰. — Провідник заговорив швидко й діловито. — Квитки мсьє у мене. Також я попрошу ваш паспорт. Мсьє сходить у Стамбулі, так?

Пуаро кивнув.

— Здається, тепер люди подорожують неохоче? — запитав він.

— Ні, мсьє. У вагоні ще тільки двоє пасажирів. Обоє англійці. Полковник з Індії та молода англійська леді з Багдада. Мсьє щось потрібно?

Мсьє замовив пляшку мінеральної води «Пер'є».

П'ята година ранку — незручний час для початку поїздки потягом. Ще дві години до світанку. Розуміючи, що цієї ночі він так і не поспав і що делікатну місію успішно завершено, Пуаро згорнувся калачиком у кутку і заснув.

Коли він прокинувся, було о пів на десяту, і чоловік попрямував у вагон-ресторан у пошуках гарячої кави.

Там сиділа тільки одна відвідувачка, без сумніву, та молода англійка, про яку згадував провідник. Вона була висока, струнка, чорнява, років двадцяти восьми. У тому, як вона снідала та як звеліла офіціантові принести їй ще кави, відчувалась діловитість, яка вказувала на те, що ця панянка добре знає світ і звикла подорожувати. Вона була одягнена в темний дорожній костюм із тонкої тканини, що ідеально пасував до спеки в потягу.

Не знайшовши цікавішого заняття, мсьє Еркюль Пуаро непомітно спостерігав за пасажиркою.

У нього склалася думка, що це одна з тих молодих жінок, які без проблем подбають про себе, де б вони не перебували. Врівноважена та компетентна. Йому більше сподобалась строга правильність її рис та ніжна блідість шкіри. Сподобалась глянцева чорнява голівка з елегантними завитками та її очі — спокійні, сірі й незворушні. Однак, вирішив Пуаро, вона була надто компетентна, щоб назвати її *jolie femme*¹¹.

Згодом у вагон-ресторан увійшов другий пасажир. Високий чоловік віком сорока-п'ятдесяти років, худорлявий, засмаглий, злегка посивілий на скронях.

— Полковник з Індії, — промовив про себе Пуаро.

Прибулий злегка вклонився дівчині.

— Доброго ранку, міс Дебенгем.

— Доброго ранку, полковнику Арбатнот.

Полковник стояв, поклавши руку на стілець поруч дівчини.

— Не заперечуєте? — запитав він.

— Звісно, ні. Сідайте.

— Ну, розумієте, за сніданком говорять небагато.

— Сподіваюся. Але я не кусаюсь.

Полковник сів.

— Бой! — гукнув він офіцерським голосом і замовив яйця та каву.

Його погляд на мить затримався на Еркюлеві Пуаро, а потім байдуже рушив далі. Пуаро, який безпомилково читав думки англійців, знав, що той чоловік собі подумав: «Просто якийсь клятий іноземець».

Вірні своїй національності, англійці були не надто говіркими. Вони обмінялися кількома короткими фразами, і незабаром дівчина встала та пішла у своє купе.

Під час обіду ті двійко знову сіли за один стіл і знову повністю ігнорували присутність третього пасажиря. Розмова стала жвавішою, ніж за сніданком. Полковник Арбатнот говорив про Пенджаб та іноді розпитував дівчину про Багдад, де вона, як з'ясувалося, працювала гувернанткою. У ході бесіди вони виявили, що мають спільних друзів, що одразу ж зробило їхні стосунки привітнішими й теплішими. Вони обговорювали старого Томмі Якогось-то та Джеррі Якогось-ще. Полковник поцікавився, чи їде вона просто в Англію, чи зупиниться в Стамбулі.

— Ні, прямісінько в Англію.

— Шкода, правда?

— Я вже їхала цим маршрутом два роки тому, і тоді провела в Стамбулі три дні.

— А, розумію. Ну, мушу зізнатися, що дуже радий це чути, адже я також їду в Англію.

Сказавши це, він незграбно вклонився, ледь почервонівши.

«А наш полковник залюбливий, — подумав Еркюль Пуаро звеселівши. — У потягу це так само небезпечно, як і під час морської подорожі!»

Міс Дебенгем байдуже відповіла, що це було б дуже мило. Її манери були стриманіші.

Пуаро помітив, що полковник провів її до купе. Незабаром потяг проїжджав повз величні краєвиди Тавру. Коли ця пара стояла поруч, дивлячись униз, на Кілікійські ворота, дівчина раптом зітхнула. Пуаро, який був неподалік, почув її шепіт:

— Як тут гарно! Я хотіла б... Хотіла б...

— Прошу?

— Якби я могла насолоджуватися цим!

Арбатнот не відповів. Його квадратне підборіддя здавалося ще суворішим та напруженішим.

— Бог свідок, я хотів би, щоб ви не мали до цього стосунку! — сказав він згодом.

— Тс-с-с, будь ласка, тихіше.

— О! Усе гаразд. — Він роздратовано глянув у бік Пуаро. Потім продовжив: — Але мені не подобається те, що ви працюєте гувернанткою, змушені бути на побігеньках тиранічних матерів і їхніх набридливих баламутів.

Вона засміялася, наче на мить втратила самовладання.

— О! Ви не маєте так думати. Зацькована гувернантка — це міф. Запевняю вас, що це батьки мене бояться.

Вони більше не розмовляли. Арбатноту, напевно, було соромно за свій сплеск емоцій.

— Я був свідком дивної невеличкої комедії, — замислено сказав про себе Пуаро.

Він ще згадає цю думку пізніше.

Тієї ночі вони прибули на станцію Конья о пів на дванадцяту. Пасажири-англійці зійшли з потяга розім'яти ноги й прогулювались туди-сюди засніженою платформою.

Мсьє Пуаро обмежився тим, що спостерігав за станційним шарварком через шибку. Проте через десять хвилин вирішив, що ковток свіжого повітря йому не завадить. Він ретельно підготувався до виходу, огорнувши себе кількома шарами пальт і кашне й натягнувши на своє охайне взуття калоші. У такому обмундируванні обережно зійшов на платформу та почав міряти кроками її довжину. У такий спосіб він дістався аж до локомотива.

Саме голоси підказали йому, що то за два розмиті силуети в притінку багажного вагона. Говорив Арбатнот:

— Мері...

Дівчина перервала його.

— Не зараз. Не зараз. Коли все закінчиться. Коли все буде позаду, тоді...

Мсьє Пуаро непомітно повернувся. Він був вражений.

Він ледь упізнав розважливий діловий голос міс Дебенгем.

— Цікаво, — пробурмотів він сам до себе.

Наступного дня він став міркувати, чи вони бува не посварилися. Вони майже не розмовляли одне з одним. Пуаро подумав, що дівчина начебто засмучена. Під її очима з'явилися темні кола.

Близько о пів на третю пополудні потяг зупинився. Голови повисовувалися з вікон. Кілька чоловіків зосередилися збоку колії і, нахилившись уперед, щось показували під вагоном-рестораном.

Пуаро висунувся з вікна й запитав провідника, що проходив повз. Чоловік відповів, Пуаро відсмикнув голову і, повертаючись, ледь не зіштовхнувся з Мері Дебенгем, яка стояла в нього за спиною.

— Що відбувається? — запитала вона французькою, ніби задихаючись. — Чому ми стоїмо?

— Нічого, мадемуазель. Щось спалахнуло під вагоном-рестораном. Нічого серйозного. Вогонь погасили. Тепер лагодять пошкодження. Запевняю вас, жодної небезпеки немає.

Вона зробила невеликий різкий жест, начебто відмахнулась від самої думки про небезпеку, як від чогось зовсім неважливого.

— Так, так, я розумію. Але ж час!

— Час?

— Так, ми ж затримаємося.

— Можливо, — сказав Пуаро.

— Але ми не можемо дозволити собі затриматися! Цей потяг має прибути о 6:55, а ще потрібно перетнути Босфор, щоб устигнути на експрес «Симплон-Схід» о дев'ятій. Якщо ми на годину чи дві затримаємося, то не встигнемо на пором.

— Так, це можливо... — відзначив Пуаро.

Він дивився на неї з цікавістю. Рука, що трималася за віконну перекладину, злегка тремтіла, як і її уста.

— Чи настільки це для вас важливо, мадемуазель? — запитав він.

— Так. Так, важливо. Я... Я мушу встигнути на той потяг.
Вона повернулась і пішла коридором, щоб приєднатися до
полковника Арбатнота.

Її стривоженість була марною. Через десять хвилин потяг рушив
далі. У Хайдарпаша він прибув із п'ятихвилинним запізненням,
надолуживши час.

Босфор того дня був неспокійний, тому Пуаро не дуже добре переніс
переправу. Він відділився від попутників і більше їх не бачив.

Прибувши до Галатського мосту, він попрямував до готелю
«Токатліан».

[2](#) Мій дорогий (фр.).

[3](#) Саме так (фр.).

[4](#) От-от (фр.).

[5](#) Свята Софія (фр.). Ідеться про собор Святої Софії в Стамбулі.

[6](#) Добре (фр.).

[7](#) По вагонах, мсьє (фр.).

[8](#) Нарешті (фр.).

[9](#) От, мсьє (фр.).

[10](#) Дякую, мсьє (фр.).

[11](#) Красива жінка (фр.).

Розділ другий. У готелі «Токатліан»

У «Токатліані» Еркюль Пуаро попросив номер з окремою ванною кімнатою. Тоді підійшов до порт'є і запитав, чи немає для нього листів.

На нього чекали три листи й телеграма. Пуаро злегка підняв брови, побачивши телеграму. Він не очікував її.

Як завжди, акуратно і неквапливо він відкрив телеграму. На папері виділялися надруковані слова: «Події у справі Касснера розвиваються саме так, як ви й передбачили. Будь ласка, негайно повертайтеся».

— *Voilà ce qui est embêtant*¹², — сердито пробурмотів Пуаро. Він зиркнув на годинник. — Маю сьогодні виїхати, — пояснив він порт'є. — О котрій годині вирушає експрес «Симплон-Схід»?

— О дев'ятій годині, мсьє.

— Можете замовити мені спальний вагон?

— Звичайно, мсьє. У цю пору року з цим немає жодних труднощів. Потяги ходять майже порожні. Перший чи другий клас?

— Перший.

— *Très bien*¹³, мсьє. Куди ви їдете?

— До Лондона.

— *Bien*, мсьє. Я куплю вам квиток до Лондона і зарезервую купе в спальному вагоні Стамбул—Кале.

Пуаро знову подивився на годинник. За десять восьма.

— У мене є час повечеряти?

— Авжеж, мсьє.

Маленький бельгієць кивнув. Він поспішив скасувати замовлення номеру, а потім пішов коридором до ресторану.

Коли робив замовлення офіціанту, відчув на своєму плечі руку.

— О! *Mon vieux!*¹⁴ Який несподіваний сюрприз! — сказав голос позаду нього.

Власником голосу був низенький кремезний підстаркуватий чоловік із коротко стриженим волоссям. Він задоволено всміхався.

Пуаро підхопився.

— Мсьє Бук.

— Мсьє Пуаро.

Мсьє Бук, бельгієць, був директором міжнародної компанії спальних вагонів, і його знайомство з колишньою зіркою бельгійської поліції відбулося ще багато років тому.

— Ви забралися далеченько від дому, *mon cher*, — зауважив мсьє Бук.

— Невеличка справа в Сирії.

— Ага! А тепер повертаєтесь додому. І коли ж?

— Сьогодні ввечері.

— Чудово! Я також. Тобто я їду в Лозанну, де маю деякі справи. Гадаю, ви вибрали «Симплон-Схід»?

— Так. Щойно попросив замовити мені купе в спальному вагоні. Я планував залишитися тут на кілька днів, але отримав телеграму, що змусила мене повернутися до Англії в терміновій справі.

— О! — зітхнув мсьє Бук. — *Les affaires — les affaires!*¹⁵ Але ви зараз на вершині кар'єри, *mon vieux*!

— Ну, можливо, чогось я й досягнув, — Еркюль Пуаро намагався здаватися скромним, але йому це явно не вдалося.

Бук засміявся.

— Побачимося пізніше, — сказав він.

Еркюль Пуаро зосередився на тому, щоб не намочити в супі свої вуса.

Виконавши це складне завдання й очікуючи наступну страву, він роззирнувся. У ресторані сиділо шестеро осіб, та з них тільки дві привернули до себе увагу Еркюля Пуаро.

Ті двоє сиділи за столиком неподалік. Молодший був приємним чоловіком років тридцяти, безсумнівно, американцем. Власне, то його компаньйон привернув увагу маленького детектива.

Чоловікові було років шістдесят-сімдесят. Віддалік він скидався на доброзичливого філантропа. Трохи лисувата голова, опукле чоло, рот, що, усміхаючись, оголював дуже білі вставні зуби — усе, здавалося, промовляло на користь душевної людини. Лише очі заперечували це припущення: маленькі, глибоко посаджені й хитрі. І ще дещо. Коли той чоловік, щось зауважуючи своєму молодому компаньйону, оглянув кімнату, його очі на хвилику зупинилися на Пуаро, і в них промайнули дивна ворожість і неприродна напруженість.

Тоді він підвівся.

— Сплати рахунок, Гекторе, — сказав він.

Його голос був трохи хрипкий. Тембр дивний, м'який, загрозливий. Коли Пуаро в барі приєднався до свого друга Бука, ті двійко чоловіків якраз покидали готель. Їм знесли багаж. Молодший наглядав за процесом. У той момент він відчинив скляні двері та сказав:

— Усе готове, містере Ретчетт.

Літній чоловік щось схвально буркнув і вийшов.

— *Eh bien*, — сказав Пуаро. — Ну, що ви думаєте про цих двох?

— Американці, — сказав мсьє Бук.

— Безсумнівно, американці. Але я запитую про їхні особисті якості.

— Молодший, здається, досить приємний.

— А інший?

— Чесно кажучи, мій любий друже, я б ним не переймався. Він справив на мене неприємне враження. А на вас?

Еркюль Пуаро на мить задумався, перш ніж відповів:

— Коли він проходив повз мене в ресторані, — сказав він нарешті, — у мене склалося дивне враження. Начебто дикий звір, хижак — так, саме хижак, — пройшов повз мене!

— І все ж, поза всяким сумнівом, вигляд у нього респектабельний.

— *Précisément!*¹⁶ Його тіло — клітка — начебто респектабельне, але з-за ґрат проглядає дикий звір.

— У вас яскрава уява, *mon vieux*, — заявив мсьє Бук.

— Цілком можливо. Але я не можу позбутися відчуття, що саме зло пройшло поруч зі мною.

— Ви про того достойного джентльмена з Америки?

— Про того достойного джентльмена з Америки.

— Гаразд, — бадьоро сказав мсьє Бук. — Цілком можливо. У світі стільки зла.

У цей момент відчинилися двері, увійшов порт'є та попрямував до двох друзів. Вигляд у нього був збентежений і винуватий.

— Трапилося щось нечуване, мсьє, — звернувся він до Пуаро. — У потягу немає жодного вільного місця у вагоні першого класу.

— *Comment?*¹⁷ — викрикнув мсьє Бук. — У цю пору року? Ах, безсумнівно, то їде компанія журналістів... чи політиків?

— Не знаю, сер, — сказав порт'є, звертаючись до нього з повагою. — Але такі справи.

— Ну, — звернувся до Пуаро мсьє Бук. — Друже, не хвилюйтеся. Яюсь владнаємо. Одне купе, номер 16, завжди залишається вільним. Провідник має простежити за цим. — Він усміхнувся, тоді глянув на годинник. — Ходімо, — сказав він. — Час рушати.

На станції мсьє Бука підкреслено люб'язно й шанобливо привітав провідник спального вагона, одягнений у коричневу уніформу.

— Добрий вечір, мсьє. Ваше купе номер 1.

Він гукнув носіїв, і ті повезли багаж уздовж вагона, на якому висіла мідна пластинка з написом місця призначення:

СТАМБУЛ — ТРІЄСТ — КАЛЕ

— Я чув, що у вас сьогодні заповнено?

— Це неймовірно, мсьє. Сьогодні ввечері увесь світ вирішив подорожувати!

— Однак ви маєте знайти вільне місце для цього джентльмена. Це мій друг. Він може взяти номер 16.

— Там зайнято, мсьє.

— Що?! Номер 16?

Вони обмінялися поглядами, що зрозуміли один одного, і провідник усміхнувся. То був високий чоловік середніх років із обличчям землястого кольору.

— Але, мсьє. Як я вже казав вам, у нас усе заповнено. Усе-усе.

— Ну, що ж це відбувається? — роздратовано бурчав мсьє Бук. — Деся проходить конференція? Конгрес?

— Ні, мсьє. Просто збіг. Так трапилося, що багато людей вибрали собі для поїздки саме сьогоднішню дату.

Мсьє Бук знервовано клацнув язиком.

— У Белграді, — сказав він, — приєднують додатковий спальний вагон з Афін. Крім того, буде вагон Бухарест — Париж. Але до Белграда ми приїдемо не раніше, ніж завтра ввечері. Проблема лише в сьогоднішньому дні. Що, і в другому класі немає вільних місць?

— У другому класі є місце, мсьє.

— Ну і...

— Але для жінки. Там уже їде одна німкеня, покоївка леді.

— *Là, là?!¹⁸* Яка прикра ситуація, — сказав мсьє Бук.

— Не турбуйтеся, друже, — сказав Пуаро. — Поїду сидячи в звичайному вагоні.

— Ні, що ви, нізащо. — Бук знову звернувся до провідника: — Усі вже прибули?

— Правду кажучи, — сказав провідник, — один пасажир і досі не прибув.

Він говорив повільно, зважуючи слова.

— Продовжуйте!

— Місце номер 7, другий клас. Цей джентльмен ще не прийшов, а вже за чотири дев'ята.

— Хто він?

— Англієць, — провідник перевіряв список. — Мсьє Гарріс.

— Це ім'я — хороший знак, — сказав Пуаро. — Я читав Діккенса. Мсьє Гарріс не прийде.

— Будь ласка, занесіть багаж мсьє на сьоме місце, — доручив Бук. — Якщо той мсьє Гарріс з'явиться, скажемо йому, що надто пізно. Ми не можемо тримати місце так довго. Так чи так, а справу ми владнаємо. Чому я маю хвилюватися через якогось там мсьє Гарріса?

— Як мсьє забажає, — погодився провідник.

Він пояснив носієві, куди віднести багаж Пуаро.

Опісля він відійшов убік, впускаючи Пуаро в потяг.

— *Tout à fait au bout, Monsieur!*¹⁹ — гукнув він. — Передостаннє купе.

Пуаро повільно рухався коридором, оскільки більшість пасажирів стояли перед своїми купе.

Він ввічливо вибачався, як за годинником. Нарешті дістався до призначеного купе. Усередині тягнувся за своєю валізою високий молодий американець з готелю «Токатліан».

Побачивши Пуаро, він насупився.

— Вибачте, — сказав він, — мені здається, що ви помилилися. — Тоді старанно вимовив французькою: — *Je crois que vous avez un erreur.*²⁰

Пуаро відповів англійською мовою.

— Ви містер Гарріс?

— Ні, мене звати Макквін, я...

Але в той момент за плечем Пуаро почувся голос провідника. Голос був винуватий, трохи напружений.

— Це єдине вільне місце в потягу. Тому цей джентльмен має їхати тут.

Говорячи це, він підняв вікно в коридорі та почав заносити багаж Пуаро.

Пуаро зі здивуванням звернув увагу на відтінок вини в його голосі. Без сумніву, провіднику пообіцяли хороші чайові, якщо він притримає купе винятково для того пасажира. Проте навіть дуже щедрі чайові втрачають свою силу, якщо директор компанії їде потягом і віддає розпорядження.

Виклавши валізи на полиці, провідник вийшов із купе.

— *Voilà Monsieur*, — сказав він. — Усе готово. Ваше місце верхнє, номер 7. Рушаємо за хвилину.

Він швидко пішов коридором. Пуаро повернувся в купе.

— Надзвичайно рідкісне явище, — зауважив він жартома. — Провідник особисто заносить багаж! Нечувано!

Його супутник усміхнувся. Очевидно, він уже переборов своє роздратування. Напевно, подумав, що до цього питання варто поставитися по-філософськи.

— Потяг переповнений, — сказав він.

Почувся свисток, потім протяжний тужливий гул двигуна локомотива. Обоє чоловіків вийшли в коридор.

На платформі хтось гукнув:

— *En Voiture!*

— Рушаємо, — сказав Макквін.

Але вони ще не рушили. Знову пролунав свисток.

— Слухайте, сер, — несподівано сказав молодий чоловік, — якщо ви хочете нижнє ліжко — зручніше і все таке — тоді без проблем.

— Ні, ні... — заперечив Пуаро. — Я б не посмів зайняти ваше...

— Та все гаразд...

— Ви дуже люб'язні...

Увічливі заперечення полилися з обох боків.

— Це тільки на одну ніч, — сказав Пуаро. — У Белграді...

— О, розумію. Ви виходите в Белграді...

— Не зовсім так. Бачите...

Раптовий поштовх. Обидва чоловіки повернулися до вікна і стали дивитися на довгу освітлену платформу, що повільно рухалася повз них.

«Східний експрес» розпочав свою триденну подорож Європою.

¹² А це вже дратує (фр.).

¹³ Чудово (фр.).

[14](#) Старий (фр.).

[15](#) Справи... справи! (фр.)

[16](#) Точно! (фр.)

[17](#) Як? (фр.)

[18](#) Ну й ну (фр.).

[19](#) Аж у кінець, мсьє (фр.).

[20](#) Гадаю, ви помилилися (фр.).

Розділ третій. Пуаро відмовляється від справи

Наступного дня Пуаро трохи запізнився на обід у вагон-ресторан. Устав він рано, поснідав майже на самоті й провів увесь ранок, проглядаючи записи щодо справи, через яку їхав до Лондона. Свого попутника він майже не бачив.

Мсьє Бук, який уже сидів за столиком, жестом привітався з Пуаро та запросив свого друга зайняти порожнє місце навпроти нього. Пуаро сів і незабаром виявив, що опинився у вигідній позиції за столиком, де обслуговували першочергово і пригощали добірними стравами. Їжа була надзвичайно смачною.

Лише тоді, коли вони насолоджувалися ніжним вершковим сиром, мсьє Бук дозволив собі перейти до духовної поживи. Він досяг тієї стадії ситості, коли людина любить пофілософувати.

— Ах! — зітхнув він. — Якби я вмів писати так, як Бальзак! Я б описав усе це. — Він обвів рукою навколо.

— А це ідея, справді, — сказав Пуаро.

— О, ви згодні? Про це ще не писали, правда? І все ж тут присутня романтика, мій друже. Навколо нас — люди різного соціального становища, різних національностей, різних вікових груп. Три дні ці люди, незнайомці одне для одного, житимуть разом. Вони спатимуть та їстимуть під одним дахом, вони не зможуть уникнути одне одного. І через три дні вони розійдуться, підуть своїми дорогами й ніколи вже не зустрінуться.

— І все ж, — сказав Пуаро, — припустімо, що якийсь нещасний випадок...

— О ні, друже...

— Погоджуюся, з вашої точки зору то було б прикро. Проте хоча б на мить уявімо таке. Тоді, можливо, усіх цих людей поєднає смерть.

— Ще трохи вина, — сказав мсьє Бук, швидко наповнюючи келих. — Ви пригнічені, мій любий друже. Це, напевно, через травлення.

— Це правда, — погодився Пуаро, — їжа в Сирії, напевно, не надто годилась для мого шлунка.

Він зробив ковточок вина. Потім, відхилившись на спинку, замислено пробіг поглядом по вагону-ресторану. Там було тринадцять

пасажирів, і, як зазначав мсьє Бук, вони належали до різних національностей і соціальних верств. Він заходився їх вивчати.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2022

ISBN 978-617-12-9545-2 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням:
Christie A. Murder On The Orient Express : A Novel / Agatha Christie. — London : HarperCollins, 2013. — 282 p.

www.agathachristie.com

Переклад з англійської *Надії Хаєцької*

Дизайнер обкладинки *Петро Вихорь*

Крісті А.

К82 Вбивство у «Східному експресі» : роман / Агата Крісті ; пер. з англ. Н. Хаєцької. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. — 288 с.

ISBN 978-617-12-9371-7
ISBN 978-0-00-752750-2 (англ.)

Бельгійський детектив Еркюль Пуаро терміново виїжджає зі Стамбула до Англії «Східним експресом». Він помічає, що пасажери поїзда — люди різних національностей, які випадково опинилися в одному вагоні. Американець Ретчетт, що видається Пуаро надто підозрілим, просить детектива стати його охоронцем. Але той відмовляється. Уночі Пуаро весь час будять різні звуки й стукіт, а потім настає тиша — через снігові замети поїзд зупинився десь у Югославії, пасажери напружені, а дивний містер Ретчетт лежить мертвий у своєму купе... Детектив Пуаро береться до розслідування.

УДК 821.111

MURDER ON THE ORIENT EXPRESS, AGATHA CHRISTIE, POIROT and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

Murder on the Orient Express © 1934 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Translation entitled «Вбивство у “Східному експресі”» © 2017 Agatha Christie Limited. All rights reserved

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2022

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ